

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓

๑. พระปัจเจกพุทธเจ้ากระทำอนุโมทนาว่า ท่านผู้มีบุญยิ่งใหญ่ของจงสำเร็จสมดังความปรารถนาตามที่ได้ตั้งใจไว้เช่นนั้นเถิด แล้วหลีกไป ฯ เทวดาผู้สิงสถิตอยู่ที่ฉัตรแม่ของสุมนเศรษฐี ได้กล่าววว่า

นำขึ้นชมนัก ทานอันเป็นทานยอดเยี่ยม นายอันนการะ

ตั้งไว้ดีแล้วในพระอุปฏิริกฐปัจเจกพุทธเจ้า

แล้วได้ให้สาธุการ ๓ ครั้ง ฯ ครั้งนั้น เศรษฐีกล่าวกะเทวดานั้นว่า เราถวายทานมาตลอดระยะเวลาเท่านี้ ท่านมองไม่เห็นเลยหรือ ฯ เทวดา. สาธุการข้าพเจ้ามิได้ให้ เพราะปรารถนาของท่าน แต่สาธุการนั้น ข้าพเจ้าให้เป็นไปเพราะเลื่อมใสในบิณฑบาตที่นายอันนการะถวายแก่พระอุปฏิริกฐปัจเจกพุทธเจ้า (ต่างหาก) ฯ เศรษฐีนั้นคิดว่า แปลกจริงหนอ พ่อมหาจำเริญ เราถวายทานชั่วเวลาเท่านี้ยังไม่สามารถจะให้เทวดาได้สาธุการได้ แต่นายอันนการะอาศัยเราเลี้ยงชีวิต (สามารถ) ให้เทวดาให้สาธุการด้วยบิณฑบาตคนเดียวเท่านั้น เราจักทำเรื่องที่เหมาะสมในทานของเขาแล้วทำบิณฑบาตนั้นให้เป็นของเราดังนี้ แล้วจึงเรียกนายอันนการะนั้นมาสอบถามว่า วันนี้ เจ้าได้ให้อะไรแก่ใครบ้าง ฯ อันนการะ ขอรับ นาย วันนี้ กระผมถวายภัตตาหารแก่พระอุปฏิริกฐปัจเจกพุทธเจ้า ฯ เศรษฐี. เอาเถอะ พ่อคุณ เจ้ารับเอากหาปณะแล้วให้บิณฑบาตนั้นแก่ฉันเถิด ฯ อันนการะ. ให้ไม่ได้ครับ นาย ฯ เศรษฐีขึ้นราคาจนถึงพัน ฯ ฝ่ายนายอันนการะแม้ด้วยทรัพย์จำนวนพันก็ไม่ให้ ฯ ที่นั้น เศรษฐีจึงพูดกะเขาว่า พ่อมหาจำเริญ ชื่อนั้นจงเว้นวรรคไว้ก่อน บิณฑบาตเธอให้ไม่ได้ เธอจงรับเอาทรัพย์พันหนึ่งแล้วให้ส่วนบุญแก่ฉัน ฯ เขากล่าวว่า กระผมขอปรึกษากับพระผู้เป็นเจ้าเสียก่อนแล้วจักรู้ได้ จึงรีบไปทันพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว กราบ

เรียนถามว่า ท่านขอรับ สุนทรเศรชฐีให้ทรัพย์ปันหนึ่งแล้วขอส่วนบุญในบิณฑบาตของท่าน กระทบจะทำอย่างไร ฯ

ที่นั่น ท่านนำข้อเปรียบเทียบ (มาชี้แจง) แก่เขาว่า ท่านผู้เป็นบัณฑิตประทับใน เรือนหลังหนึ่งในบ้าน ๑๐๐ ตระกูล ฟังลูกโพล่งขึ้น พวกที่เหลือนำน้ำมันของตนชุปไฟ ไปจุดไฟให้ลูกโพล่งแล้วถือเอา แสงสว่างของประทับดวงเดิมควรพูดว่า มี หรือ ไม่มี แม้ ฉนั้นใด ฯ อันนถาระ. ท่านขอรับ ย่อมจะมีแสงสว่างเจิดจ้ายิ่งกว่า ฯ พระปัจเจกพุทธเจ้า. ฉนั้นนั้นนั่นแล ท่านผู้เป็นบัณฑิตจะเป็นข้าวยาคูกระบายหนึ่ง หรือภิกษาทัพพีหนึ่งก็ตามที่ เกิด เมื่อบุคคลให้ส่วนบุญในบิณฑบาตของตนแก่คนอื่น ตนให้แก่คนไปเท่าใด บุญ ปานกัน ย่อมขยับขยายไป ก็ท่านได้ถวายบิณฑบาตไปส่วนเดียวก็จริง แต่เมื่อท่านให้ส่วน บุญแก่เศรชฐี บิณฑบาตย่อมเป็น ๒ ส่วนด้วยกัน (คือ) ส่วนหนึ่งเป็นของท่าน ส่วนหนึ่ง เป็นของเศรชฐี ฯ เขารับว่า ถูกต้องละ ขอรับ กราบไหว้พระปัจเจกพุทธเจ้านั้นแล้วไปยัง สำนักเศรชฐี บอกว่า นาย ขอจงรับเอาส่วนบุญเถิด ฯ เศรชฐี. ถ้าอย่างนั้น เธอจงรับเอา กหาปณะเหล่านี้ ฯ อันนถาระ. กระทบมิได้ขายบิณฑบาต กระทบให้ส่วนบุญแก่ท่านด้วย ศรัทธา ฯ เศรชฐี. เธอให้ด้วยศรัทธา ถึงเราก็บูชาคุณความดีของเธอด้วยศรัทธา (เช่นกัน) รับเอาไปเถิด พ่อคุณ หนึ่ง นับแต่นี้ไปเธออย่าได้ลงมือทำงาน จงปลุกเรื่อนอยุธยาเถิด และเธอมีความต้องการสิ่งใจสิ่งนั้นทุกประการจงหยิบฉวยจากสำนักของเรา ฯ ก็ บิณฑบาต ที่ถวายแก่ท่านผู้ออกจากนิโรธสมบัติ ย่อมให้ผลทันทีทันใดทีเดียว ฯ

เฉลย ประโยค ป.ธ.๖

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ปจฺเจกพุทฺโธ เอวํ โหตุ มหาปุณฺณชาติ อนุโมทนํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ
 สุมฺนเสฏฺฐิโนปิ ฉตฺเต อธิวตฺถา เทวตา

อโห ทานํ ปรมทานํ อุปริฏฺฐเจ สุปฺปติฏฺฐิตนฺติ

วตฺวา ติกฺขตฺตํ สาธุการํ อทาสี ฯ อถ นํ เสฏฺฐิ กิํ มํ เอตฺตํ กาลํ ทานํ
 ทมหานํ น ปสฺสสีติ อาท ฯ นาทํ ตว ทานํ อารพฺภ สาธุการํ เหมิ อนุมนาเรน
 ปน อุปริฏฺฐจฺสส ทินฺนปิณฺฑปาเต ปสฺสีทิตฺวา มยา เอส สาธุกาโร ปวตฺติโตติ ฯ
 โส อจฺฉริยํ วต โภ อหํ เอตฺตํ กาลํ ทานํ เทนฺโต เทวตํ สาธุการํ ทาเปตฺตํ
 นาสกฺขี อนุมนาโร มํ นิสฺสาย ชีวนฺโต เอกปิณฺฑปาเตเนว สาธุการํ ทาเปสิ ตสฺส
 ทาเน อนุจฺฉวิกํ กตฺวา ตํ ปิณฺฑปาตํ มม สนฺตํ กริสฺสามีติ จินฺเตตฺวา ตํ
 ปกฺโกสาเปตฺวา อชฺช ตยา กสฺสจฺจิ กิณฺจิจิ ทินฺนนฺติ ปุจฺฉิ ฯ อาม สามิ
 อุปริฏฺฐปจฺเจกพุทฺธสฺส เม อชฺช ภาตฺตํ ทินฺนนฺติ ฯ หนฺท โภ กทาปณฺ คเหตุวา
 เอตํ มยฺหํ ปิณฺฑปาตํ เทหิตี ฯ น เหมิ สามีติ ฯ โส ยาว สหสฺสํ วฑฺฒลฺลิตฺติ ฯ
 อิตโร สหสฺเสนาปิ นาทาสี ฯ อถ นํ โหตุ โภ, ยทิ ปิณฺฑปาตํ น เทสิ สหสฺสํ
 คเหตุวา ปตฺตี เม เทหิตี อาท ฯ โส อยฺเยน สทฺธิ มนฺเตตฺวา ชานิสฺสามีติ
 เวเคน ปจฺเจกพุทฺธํ สมปาปฺณิตฺวา ภาเนตฺ สุมฺนเสฏฺฐิ สหสฺสํ ทตฺวา ตุมฺหากํ
 ปิณฺฑปาเต ปตฺตี ยาจติ กิํ กโรมีติ ปุจฺฉิ ฯ (ธมฺมปทฺฐกถาย อฏฺฐโม ภาโค
 หน้า ๘๗ - ๘๘)

๒. อตฺตสฺส โส อุมํ อหริ เสยฺยถาปิ ปณฺหิต กุสฺสติเก คาเม เอกสฺมึ
 ฆเร ทีโป ซาเลยฺย เสสา อตฺตโน เตเลน วฏฺฐึ เตเมตฺวา คนฺตฺวา ซาลาเปตฺวา
 คณฺเหยฺย ปุริมทีปสฺส ปภา อตฺถิติ วตฺตพฺพา นตฺถิติ ฯ อติเรกตรา ฆนฺเต
 ปภา โหตีติ ฯ เอวเมว ปณฺหิต อฺพุงฺกยาคุ วา โหตุ กฏฺจฺจุฏฺฐิกฺขา วา อตฺตโน
 ปิณฺหปาเต ปเรลํ ปตฺตี เทนตฺสฺส ยตฺตกาณํ เทติ ตตฺตํ วจฺจติ ตฺวํ หิ
 เอกเมว ปิณฺหปาตํ อทาลิ เสฏฺฐิสฺส ปน ปตฺติยา ทินฺนาย เทว ปิณฺหปาตา โหนฺติ
 เอโก ตว เอโก ตสฺสาติ ฯ โส สาธุ ฆนฺเตติ ตํ อภิวาเทตฺวา เสฏฺฐิสฺส สนฺติกํ
 คนฺตฺวา คณฺห สามิ ปตฺตินฺติ อาท ฯ เตนหิ อิมे กหาปณฺเ คณฺหาติ ฯ นาทํ
 ปิณฺหปาตํ วิภิกฺขณามิ สทฺธาเย เต ปตฺตี ทมฺมิติ ฯ ตฺวํ สทฺธาเย เทสิ สทฺธาเย
 อหํปิ ตว คุณฺํ ปุเชมิ คณฺห ตาต อิตฺโต ปฏฺจาย ปน มา สหตฺถา กมฺมํ อกาลิ ฯ
 วิธึยฺ ฆรํ มาเปตฺวา วสฺส เยน จ เต อตฺถโถ โหติ สพฺพํ มม สนฺติกา คณฺหาหิตี อาท ฯ
 นิโรธา วุฏฺฐิตสฺส ปน ทินฺโน ปิณฺหปาโต ตทเหว วิปากํ เทติ ฯ (ธมฺมปทฺฐจกถาย
 อฏฺฐโม ภาโค หน้า ๘๗ - ๘๘)